

РИТОРИКА

Безп'ята О.В.

студентка,

Національний університет «Львівська політехніка»

ІНТИМІЗАЦІЯ У ОПОВІДАННЯХ АМЕРИКАНСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА О. ГЕНРІ

Для того, щоб допомогти читачу зорієнтуватись у тексті та правильно інтерпретувати його, автори часто використовують різноманітні інтимізуючі мовні засоби. Вперше термін «інтимізація» був запропонований Булаховським Л.А. у 40-х роках. Згідно з його визначенням інтимізація – це художні способи, що мають на меті наблизити поета до зображуваного, та своєрідні спонукання читача до того, щоб він розділив разом з автором елементи його творчої праці [1, с. 75]. Поняття «інтимізація» широко досліджується у лінгвістиці, його вивчали такі видатні лінгвісти як: В.В. Виноградов, М.М. Бахтін, І.К. Білодід, Ю.А. Бельчиков, С.П. Денисова; А.В. Корольова.

У наративному дискурсі інтимізація виражається на різних рівнях: психологічному, морфологічному, семантичному. А. Л. Палійчук розглядає такі мовні засоби інтимізації у художньому дискурсі як дейктичні маркери, теперішній час, інтимізуючі звернення, імператив, графічні засоби, еліптичні речення, стилістичні засоби, авторські коментарі та засоби суб'єктивної модальності та оцінки [2, с. 253]. У даній роботі для аналізу мовних засобів інтимізації були обрані оповідання О. Генрі, так як роботи цього американського письменника характеризуються великою кількістю інтимізуючих засобів.

Одними з найпоширеніших засобів інтимізації у оповіданнях О. Генрі є вживання дейктиків, які передають просторово-часові відносини. Вони виконують інтимізуючу функцію, так як переносять читача у вигадану автором реальність і таким чином автор дає можливість читачу оцінити ситуацію із середини. До таких дейктиків належать: вказівні займенники, прислівники часу, які вказують на теперішній час, особові займенники 1-ої та 2-ої особи. Давайте розглянемо приклади вживання вищезгаданих методів інтимізації:

- An artist once discovered a valuable possibility in **this** street. For several years he had painted nothing except **now** and then a daub in the line of commerce or advertising. (The Last Leaf).

- As **we** roam the streets they slyly peep at **us** and challenge **us** in twenty different guises. Without knowing why, we look up suddenly to see in a window a face that seems to belong to our gallery of intimate portraits; (The Green Door).

Інтимізація також виражається за допомогою діалогізації. Автор напряму звертається до читача, таким чином, зменшуючи дистанцію з ним. У проаналізованих оповіданнях О. Генрі часто вживав риторичні запитання за допомогою яких наголошував на що потрібно звернути увагу, що потребує глибшого аналізу та створював атмосферу невимушеної дружньої розмови. Також автор часто використовував застереження, що на психологічному рівні впливають

на свідомість читача, який таким чином приймає автора до близького кола людей, які можуть надавати поради та застерігати.

- **You ever been in a banana grove?** (The Day We Celebrate)

• That is the shopgirl smile, and **I enjoin you** to shun it unless you are well fortified with callosity of the heart, caramels and a congeniality for the capers of Cupid. (A Lickpenny Lover)

Одним із засобів інтимізації є вживання імперативних конструкцій, які допомагають автору розпочати діалог з читачем та спонукати його до певної дії. Імператив допомагає читачу зрозуміти, що автор очікує його активної участі у описаних подіях та їх глибокого аналізу.

• Just **try** it once. **Write** a story about a mining camp in Idiho. **Sell** it. **Spend** the money, and then, six months later, borrow a quarter (or a dime), and **buy** the magazine containing it. (The Fool-Killer)

Зазвичай події у наративному дискурсі вживаються у минулому часі. Час написання твору, описані події та час прочитання твору не збігаються, що може бути перешкодою до повного занурення читачем у вигаданий світ. Для того, щоб читач мав змогу перенестись у іншу реальність, автори часто вживають теперішній нарративний час. К. Хамбургер зазначає, що теперішній нарративний час (ТНЧ) – це спосіб зробити минулі події сучасними, наратор «дозволяє собі бачити події», які є для нього минулими, ніби вони відбуваються знову [3, с. 102]. Реалізацію функції інтимізації за допомогою теперішнього нарративного часу можна побачити у наступному прикладі:

• She **sits** there, easily queen of the court of commerce; she **is** duchess of dollars and devoirs, countess of compliments and coin, leading lady of love and luncheon. (The Girl and the Habit)

У лінгвістиці виділяють текстові та позатекстові коментарі, які у наративному дискурсі виконують інтимізуючу функцію. Текстові коментарі – це авторські коментарі, які містяться у межах основного тексту і є виділені пунктуаційними знаками. За допомогою таких коментарів автор витягує адресата з вигаданого світу і вступає з ним у діалог для того, щоб допомогти читачу в інтерпретації основної ідеї тексту або пояснити значення певних понять. Давайте розглянемо наглядний приклад інтимізуючого текстового коментаря О. Генрі:

• Dry Valley Johnson shook the bottle. **You have to shake the bottle before using; for sulphur will not dissolve.** (The Indian Summer Of Dry Valley Johnson)

Позатекстові коментарі – це коментарі, що знаходяться за межами основного тексту. Найпоширенішим видом позатекстового коментаря є передмова, у якій автор описує основний задум твору та загальну інформацію про твір. Як інформативна так і інтерпретуюча функції передмови сприяють зближенню читача з ідеями автора. Давайте розглянемо один із прикладів позатекстових коментарів у оповіданні О. Генрі «Дари волхвів» («The Gift of the Magi»):

• This story was originally published on Dec 10, 1905 in The New York Sunday World as «Gifts of the Magi.» It was subsequently published as The Gift of the Magi in O. Henry's 1906 short story collection The Four Million (The Gift of the Magi)

Також слід зазначити, що вербалізатори інтимізації поділяються на постійні та пульсуючі. Постійні вербалізатори інтимізації завжди виконують функцію зближення з читачем та скорочення нарративної дистанції між адресатом та адресантом. Пульсуючі ж вербалізатори інтимізації виконують інтимізуючу функцію тільки за певних умов. Наприклад, у оповіданні «Останній листок» («The

Last Leaf») автор використовує пульсуючий вербалізатор інтимізації, так як у англомовному тексті є вжиті мовні ознаки німецької мови: артиклі, прийменники, які звучать як німецькі слова, але написані англійськими літерами. У даному випадку інтимізація реалізуватиметься тільки якщо читач належить до німецькомовної культури і розуміє, що означають дані слова; яскравий приклад даної інтимізації наведений у оповіданні «Останній листок» («The Last Leaf»):

• «**Vass!**» he cried. «Is dere people in de world **mit der** foolishness to **die** because leafs dey drop off from a confounded vine? (The Last Leaf)

У цьому реченні німецькомовні читачі сприймуть невідоме в англійській слово «Vass» на близьке за звучанням німецьке слово «Was» (Що). Поєднання німецького прийменника, артикля та англійського іменника «Mit der foolishness» надає читачу розуміння того, що художник є німецького походження, що у свою чергу може викликати відчуття прихильності до нього на патріотично – національній основі. Вживання артикля без іменника у німецькій мові може надавати реченню фамільярності, що також виконує інтимізуючу функцію, створюючи невимушену та дружню атмосферу.

Отже, як ми бачимо інтимізація – це дієвий та часто вживаний засіб скорочення дистанції між автором та читачем. Вона націлена на злиття думок автора з думками читача. О. Генрі у своїх оповіданнях завжди залучає читача до розмови та спонукає до замислення над важливими на його думку питаннями. Найчастіше зустрічалось використання дейктиків за допомогою яких автор переносить читача у інший часовий простір. Характерним також для оповідань О. Генрі є постійна комунікація з читачем у вигляді запитань, уточнень, застережень.

Список використаних джерел:

1. Булаховський Л. А. Мовні засоби інтимізації в поезії Тараса Шевченка. Інтимізуючі займенники / Л. А. Булаховській // Вісті АН УРСР. – К.: Рад. школа, 1941. – Вип. 3–4. – С. 75.
2. Палійчук А. Л. Наративний код інтимізації (на матеріалі англомовного художнього дискурсу): дис. канд. філол. наук: 10.02.04 / А. Л. Палійчук – Харків, 2011. – 253 с.
3. Hamburger K. The Logic of Literature. 2nd rev. ed. Trans. Marilyn J. Rose / K. Hamburger. – Bloomington: Indiana UP, 1973 – 384 p.
4. Інтернет-джерело (оповідання американського письменника О. Генрі); режим доступу: <https://americanliterature.com/author/o-henry/short-story/the-day-we-celebrate>